

T.C.
DOHA BÜYÜKELÇİLİĞİ
TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

**KATAR
MÜTEAHHİTLİK VE TEKNİK
MÜŞAVİRLİK SEKTÖRÜ
ÜLKE RAPORU**

EYLÜL 2023

Yasal Uyarı: İşbu not T.C. Doha Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği tarafından Katar'da müteahhitlik ve teknik müşavirlik hususunda iş yapmak isteyen Türk firmalarına yardımcı olmak amacıyla hazırlanmıştır.

Notun içerdiği bilgilerin doğruluğu, hazırlandığı tarih itibariyle ulaşılabilen tüm kaynaklardan teyit edilmiştir. Bununla birlikte T.C. Doha Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği, gösterilen tüm özene rağmen, verilen bilgilerde bulunabilecek yanlışlıklardan doğacak zararlardan sorumlu olmadığını bildirir ve Katar'da iş yapmak isteyen Türk firmalarının söz konusu bilgileri Katar'da faaliyet gösteren profesyonel hukuk ve mali müşavirlik bürolarından doğrulattıkları gerektiğini hatırlatır.

İÇİNDEKİLER

1- Müteahhitlik Sektörü.....	1
a) �lkenin Müteahhitlik Sektörüne İlişkin 2021 2022 Yılı Bilgileri ve 2023 Yılı Beklentileri.....	1
i. 2020-2021 Gelişmeleri.....	1
2022 Gelişmeleri	3
2023 Beklentileri	5
b) �lkede Kısa ve Uzun Vadede Uluslararası İhaleye çıkılacak önemli Projeler	6
c) Projelerin Finansmanı	8
d) Sektördeki İş Fırsatları.....	8
e) Müteahhitlik Sektöründe Yabancı Firma Faaliyetlerine Yönelik Kısıtlamalar, Riskler ve/veya Avantajlar	9
f) Makine, Ekipman ve Yapı Malzemesi İthalatı Yönünden Lojistik Altyapı.....	9
g) Kalifiye İşgücü Temini	9
h) �lke Firmaları ile İşbirliği Olanakları (�lke İçinde, ���nc� ülkelerde, vs.)	9
2- Teknik Müşavirlik Sektörü	10
a) �lkenin Teknik Müşavirlik Sektörüne İlişkin 2020 2021 Yılı Bilgileri ve 2023 Yılı Beklentileri.....	10
b) Sektördeki İş Fırsatları.....	11
3- Müteahhitlik, Teknik Müşavirlik Yabancı Yatırım Mevzuatı	11
a) Müteahhitlik ve Teknik Müşavirlik Sektörünü Düzenleyen Mevzuata İlişkin Bilgi	11
i. Müteahhitlik Sektörü	11
ii. Müşavirlik Sektörü	12
b) Yabancı Yatırım Mevzuatına İlişkin Bilgi	13
i. Genel	13
ii. Yabancı Sermayeye Yönelik Kısıtlamalar	13
c) Yabancı İşçi �alıştırma, Oturma İzinleri, Vergiler Sosyal Güvenlik Giderleri ve şirket Kuruluşlarına İlişkin Bilgi	14
i. Yabancıların Gayrimenkul Edinmeleri	14
ii. Yabancı Sermayeli şirketlere Uygulanan Ayrımcılıklar	15
i. şirket Kuruluşunda Ayrımcılık	15
ii. Vergi Hukukunda Ayrımcılık.....	15
iii. Yabancıların Serbest Dolaşımı.....	16
4- Türk Firmalarının Faaliyetleri.....	17
a) Türk Müteahhitlik ve Teknik Müşavirlik Firmalarınca �lkede Takip Edilen Projeler ..	17
b) Firmaların Genel Olarak Yaşadığı Sorunlar	17
5- Firmalar İçin Yararlı Bilgiler:	18
a) İhale Açan Kurumlar.....	18
b) Faydalı Linkler	19
c) Ulaşılabilecek Hukuki Danışmanlık şirket ve Bürolarına İlişkin Bilgiler.....	22

MÜTEAHHİTLİK VE TEKNİK MÜŞAVİRLİK SEKTÖRÜ

ÜLKE RAPORU - KATAR

1- Müteahhitlik Sektörü

a) Ülkenin Müteahhitlik Sektörüne İlişkin 2021 2022 Yılı Bilgileri ve 2023 Yılı Beklentileri

i. 2020-2021 Gelişmeleri

2022 yılı sonu itibariyle, Katar yaklaşık 10 yıl süren bir inşaat ve altyapı atağının sonlarına gelmiş bulunmaktadır. 2011 yılından beri süregelen bu süreç sonunda ülkenin altyapısı ve üstyapısı neredeyse tamamen yenilenmiştir. Bu yenileme yapılırken yalnızca FİFA 2022 dikkate alınmamış aynı zamanda ülkenin 2030 vizyonu da gözetilmiştir. İnşaat sektörünün geleceğinde önemli roller üstlenecek olan Kamu Özel Ortaklığı (PPP) projeleri için gerekli yasal atyapı da gerçekleştirilmiş olup, bu metoda uygun olarak yakın zamanda bazı ihalelerin yayımlanacağı beklenmektedir.

İnşaat sektörünün 2021 yılı üçüncü çeyrekte ülke ekonomisine olan katkısı 4,8 milyar dolardır. Aynı yılın son çeyreğinde ise bahse konu katkı 5,2 milyar dolar seviyesine çıkmıştır. 2021 yılının ilk iki çeyreğinde ise sırayla 5,5 ve 5,9 milyar dolar seviyesine ulaşmıştır. İnşaat sektörünün 2021 yılında ülke ekonomisine olan katkısı %14 olmuştur. Buna ilaveten 2015 ile 2020 yılları arasında inşaat sektörü, diğer tüm yan dalları ile doğrudan ve dolaylı olarak ekonominin yüzde 50 si ile 60'ını etkilemiştir. Sektörün büyüklüğü açısından şu bilgileri paylaşmanın faydalı olacağı öngörülmektedir. Şöyle ki; 2021 yılında toplamda 9505 adet inşaat izni verilmişken aynı sene rekor bir sayı ile inşaatı biten bina için düzenlenen belgenin sayısı 3969 dur. Bu sayı Katar tarihinde bir sene içerisinde inşaat işleri ile ilgili düzenlenen en yüksek belgeyi bize göstermektedir.

2020 yılı içerisinde, Katar'ın kuzeydeki sahada yapılan petrol ve doğalgaz çıkarma ve halihazırda çıkartılan kapasitenin artırılması çalışmalarına hız verilmiştir. Buna ilave olarak Hamad Uluslararası Havalimanını finansal merkez olan West Bay ile kültürel merkez olan Katara'ya bağlayacak Al Sharq projesinin ilk eskizleri ortaya çıkmaya başlamıştır. Bahse konu proje ile Hamad Havalimanına inen bir yolcu dakikalar içerisinde mezkur alanlara ulaşacak ve Katar turizmine katkıda bulunacaktır.¹

Katar Devlet'inin müteahhitlik sektörüne doğrudan yaptığı katkılar yanısıra özel sektörün de inşaat sektörünün geliştirilmesine yönelik çabaları hız kesmemiştir. Bu bağlamda, her sene düzenlenen inşaat ve inşaat malzemelerinin tanıtıldığı bir fuar olan Project Qatar 2021 senesinde de yoğun katılımlı olarak gerçekleştirilmiştir. Bahse konu fuara 150 firma katılırken 12 farklı ülkeden 14.900 ziyaretçi ziyaret etmiştir. Katar Develitinden katılan yetkililer katılımcılara bilgi vermişler ve özellikle Katar'ın başlattığı North Field Expansion projesi hakkında sunum yapmışlardır.

¹ <https://oxfordbusinessgroup.com/reports/qatar/2022-report/economy/breaking-ground-a-diverse-slate-of-projects-across-sectors-underpins-activity>

Katar kendi inşaat projelerini ihale ederken hem lokal hem de uluslararası firmalardan yararlanma yoluna gitmektedir. Bu bağlamda, Katar'daki belli başlı oyuncuların olan; Al Jaber Engineering, CCC, HBK, Midmac firmaları 2021 yılında gerçekleştirilen taahhüt işlerinin % 37'sini tamamlamıştır.

Diğer taraftan, uluslararası firmalar için de Katar cazip bir pazar olmaya devam etmektedir. Bu kapsamda, 2021 yılındaki açılan ihalelerin % 39'unun uluslararası firmalar almış olup, bu firmaların arasında Türk firmaları da %5 lik bir dilime ulaşmışlardır.

Yabancı firmalar ile yerel firmaların lokalde iş yapma prosedürleri genellikle Joint Venture olmaktadır. JV prosedürü ile birlikte hem uluslararası firmalar rahatlıkla Katar pazarında faaliyet göstermekte hem de yerel firmalar ile uluslararası firmalar bilgi paylaşımında bulunmaktadır. Bu projelere örnek vermek gerekirse; Lusail Tram, Doha Metro Line ki Yapı Merkezi ve STFA'nın da dahil olduğu bir JV'dir. Al Thumama stadyumu ise Tekfen ve Al Jaber firmalarının JV'si ile tamamlanmıştır.

İnşaat malzemesi piyasasında ise en büyük üretici Katar Ulusal Çimento Firması olmaktadır. Ülke içinde faaliyette olan inşaat projelerine en büyük tedariki yapmaktadır. Demir çelikde ise Ulusal Katar Çelik firması tekel konumunu korumaktadır. 2020 yılında yaklaşık 1,16 milyar dolar demir ithal eden Katar bir önceki yıla göre düşüş kaydetmiştir.

İşçi temini Katar'daki en önemli hususlardan biri olarak yer almaktadır. Yaklaşık 3 milyon olan nüfusun büyük kısmı yurtdışından gelen expatlardan oluşan Katar, işgücü piyasasını düzenlemek için tedbirler almıştır. Bu kapsamda, 2020 yılında yayımlanan ve 2021 yılında yürürlüğe girecek 3 adet yasa ile iş gücü piyasası daha modern standartlara kavuşturulmuştur. Bu yasalara göre, ikamet ve iâse masrafları ile birlikte bir işçinin asgari ücreti 1800 Katar Riyalidir. Diğer yasalarla birlikte, Körfez ülkelerinde yaygın olarak kullanılan kefalet sisteminde esnekliğe gidilmiş ve işçi haklarında iyileştirmeler başlamıştır.

2020 ve 2021 yılları Katar Dünya Kupası ile ilgili hazırlıkların yavaş yavaş tamamlanmaya başlanıldığı yıllar olarak kayda geçmiştir. Bu bağlamda, 974 ve Lusail stadları 2021 yılında bitirilmiş ve deneme amaçlı oynanan maçlarla açılışları gerçekleştirilmiştir. ASGHAL tarafından açılan yedinci çok katlı kavşak (Landmark) ile birlikte şehir merkezini havalimanına bağlayacak olan yolda kesintisiz seyahat imkanı sağlanmıştır. Bu kapsamda inşa edilen köprü bahsi geçen yol üzerindeki en yüksek yapıdır. Aynı zamanda, saatte 2000 aracın rahatlıkla kullanabileceği mezkur köprü ile ulaşım süreleri bir hayli kısalmıştır.

Diğer taraftan, Umm Lekhba köprülÜ kavşakđ Katar'daki en uzun köprülÜ kavşak olması planlanmaktadır. Bahse konu kavşakđn saatte 20.000 aracın geçeceği şekilde dizayn edilmiş olup, açıldığı an itibariyle Katar Hamada Uluslararası Havalimanı ile şehrin endüstriyel bölgesini birbirine bağlayacaktır.Katar Su ve Elektrik Kurumunca (QWEC) 2018 yılında başlatılan Umm Al Houl güç merkezi genişletme projesi ile birlikte 2520 MW'lık bir enerji üretimine ve 136,5 MIGD desaline edilmiş deniz suyu üretme kapasitesine ulaşmıştır. Buna ilaveten başlatılan yeni bir proje ile bahse konu kapasitenin 61,5 MIGD daha arttırılması planlanmaktadır.

Umm Al Houl Güç Tesisi ülkedeki en önemli enerji projesi olarak değerlendirilmektedir. Proje bütün fazları ile bittiğinde, ülkenin enerji ihtiyacının yaklaşık %30'unu desaline su ihtiyacının ise yaklaşık yüzde 60'ını karşılayacaktır. Al-Kharsaa Güneş Santrali Projesi: Siraj Energy firması ile Qatar Petroleum arasında 29/11/2016 tarihinde imzalanan anlaşma ile Katar'ın ilk güneş enerjisi projesi başlamış oldu. Bu proje kapsamında 800 MW'lık bir elektrik enerjisi üretilmesi planlanmakta olup, bahse konu projenin ilk etabının 2021 yılında ikinci etabının ise 2022 yılında bitirilmesi planlanmaktadır. Bahse konu proje PPP tarzı bir anlaşmayla yapılmıştır.

2022 Gelişmeleri

Katar'ın son 10 yıldaki en önemli gündemi olan dünya kupası organizasyonunun başladığı yıl olan 2022 yılı aynı zamanda inşaat faaliyetlerinin de en yoğun görüldüğü yıl olmuştur. Kupa organizasyonun Katar'a verilmesinin ardından başlayan inşaat faaliyetleri 2022 yılı başında henüz tamamlanmamıştır.FİFA tarafından sıkı markaja alınan Katar Yönetimi bilhassa görünen projelere öncelik vermiş ve kendini organizasyona hazır hale getirmiştir.

Diğer taraftan, Katar'ın yıllık LNG üretim kapasitesini 77 milyon tondan 110 milyon tona ardından 2027'de 126 milyon tona çıkartması ile ilgili proje silsilesi devam etmiş ve bu bağlamda dört tane ana EPC müteahhitlik firması belirlenmiştir.

2022 yılının en önemli gelişmesi olan FİFA 2022 kapsamında inşa edilen stadlar birer birer bitme aşamasına gelmiştir. Bu kapsamda, ilk inşa tarihi 1976 olan Khalifa stadı 307 milyon Euro harcanarak yeniden inşa edilmiş ve 40.000 kapastiye ulaşmıştır. Açılışı gerçekleşen ikinci stad, ise Al Janoub'dur. 587 milyon Euro bedeli ile Midmac İnşaat tarafından inşa edilen ve tasarımını Zaha Hadid'in yaptığı stad 40.000 kapasitelidir.

Al Bayt stadyumu ise tamamen geleneksel öğelerden ilham alınarak inşa edilen ve 60.000 seyirci kapasiteli bir stad olup, şehrin dışarısında yer almaktadır.

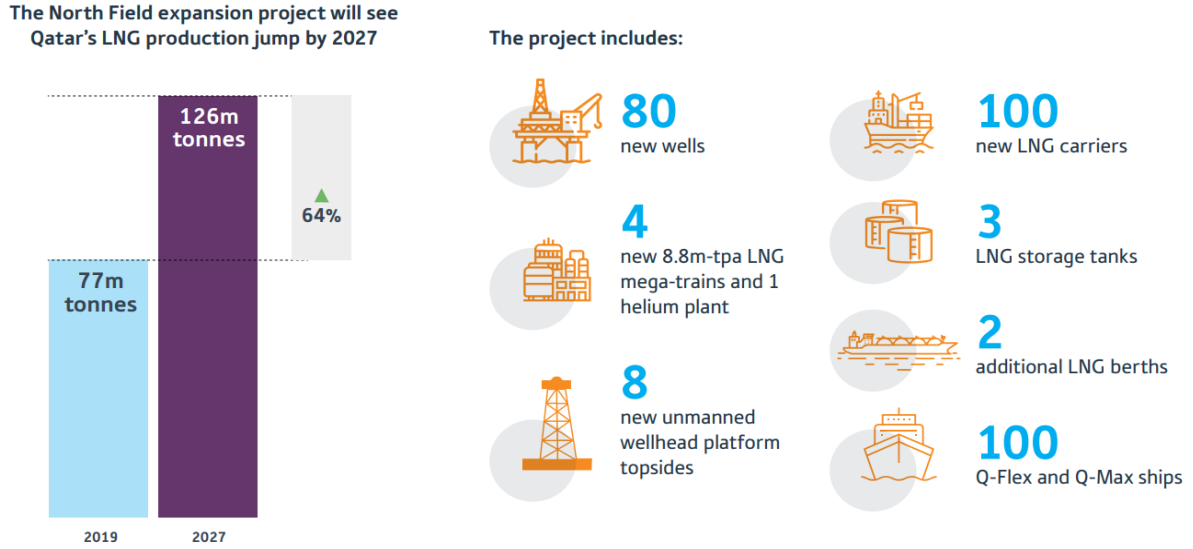
Dünya kupasına hazırlık kapsamında ülkenin altyapısının baştan aşağıya yenilenmediğini yukarıdaki bölümlerde de ifade etmiştik. Bu bağlamda, sekiz adet stadı birbirine bağlayacak hem metro hatları hem de otoyol hatları inşa edilmeye başlanılmış aynı zamanda bu yollara bağlı kesişim noktaları tamamlanmıştır. Bu çerçevede, Tekfen tarafından inşa edilen Kuzey otoyolu yaklaşık 1,6 Milyar Dolarlık maliyeti ile Türk firmalarınca tek seferde alınan en büyük ihale olmuştur.

Metro hatları da paralel şekilde ilerlemiş ve bütün stadlar birbiri ile bağlanmıştır. Bu hatlardan bir kısmında Yapı Merkezi ve STFA isimindeki Türk firmaları da önemli roller

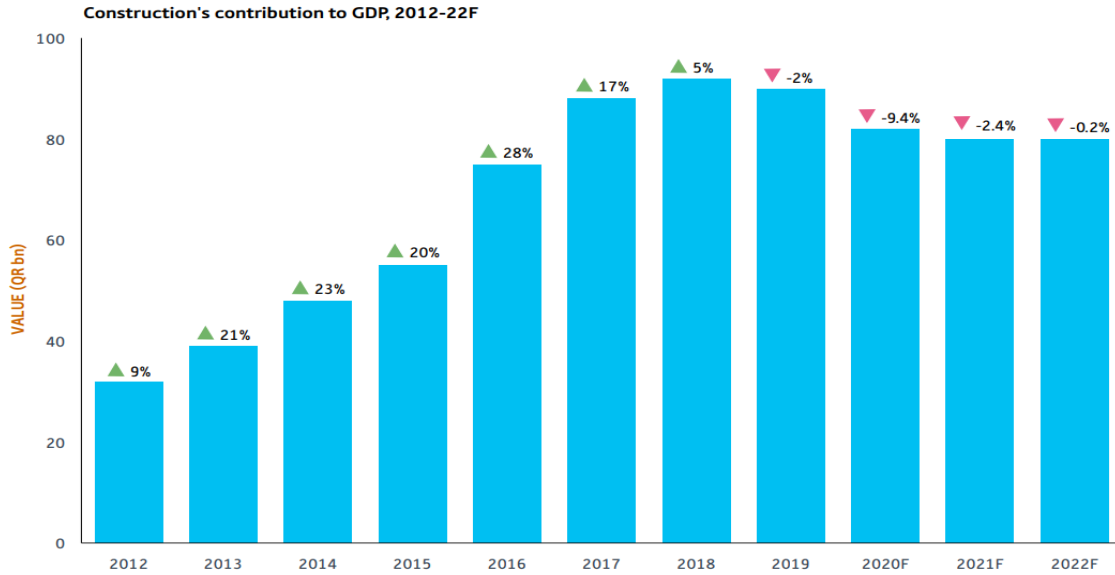
edinmiştir. Hamad Uluslararası Havalimanı genişletme projesi çeşitli fazlarla devam etmiştir. Dünya kupası öncesinde kapasite 53 milyon yolcuya ulaşmıştır. Genişletme projesinde Midmac TAV ortaklığı ile işler yürütülmektedir.

Otelcilik ve eğlence sektörü için de önemli yatırımların yapıldığı bir yıl olmuştur 2022. 60.000 otel kapasitesine ulaşılmış ve aynı zamanda oyun ve eğlence sektörünün önünü açan Qatafian Island isimindeki eğlence parkı da açılmıştır.

Tablo1- NFE Kapsamında yapılacak işler²

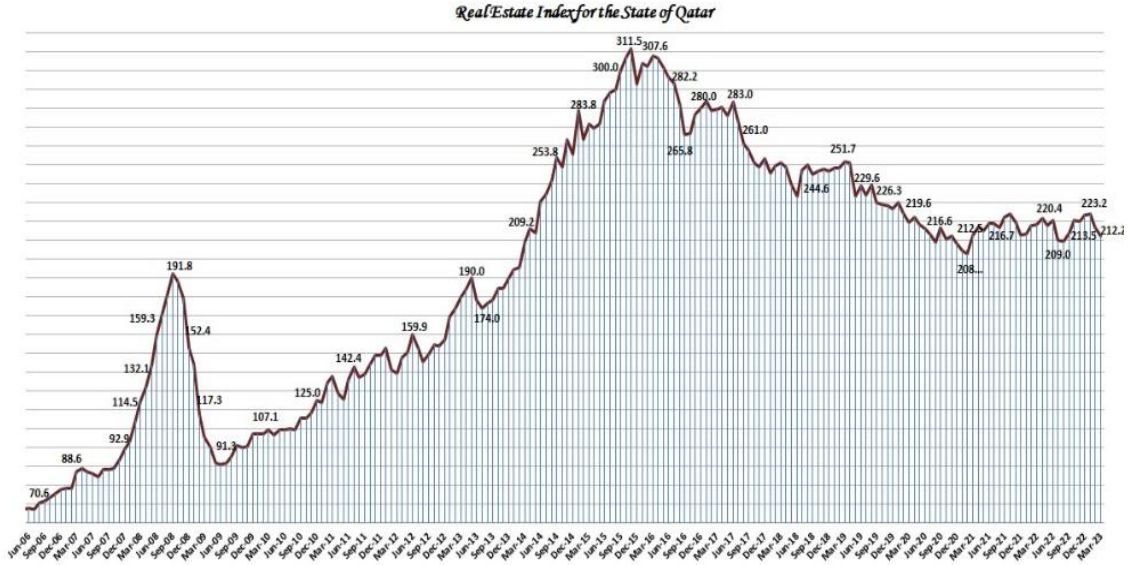
Tablo 2- Katar ekonomisine inşaat sektörünün katkısı³

² Al Jaber Annual Report

³ Al Jaber Annual Report

Tablo 3- Katar Gayrimenkul Fiyat Endeksi⁴

Yukarıdaki tablodan da görüleceği üzere, Katar'da dünya kupası sonrasında gayrimenkul fiyat endeksi düşmeye başlamıştır. Bu trendin, ülkenin yeni organizasyonlara ev sahipliği yapmaması durumunda devam edeceği öngörülmektedir.

2023 Beklentileri

IMF'in Katar ekonomisine yönelik tahminine göre, ülkenin ekonomik büyümesinin 2022 yılında 4.9% olması beklenmektedir. Bu büyüme rakamındaki lokomotif rol yüksek oranda seyreden doğalgaz fiyatları ile FİFA 2022 Dünya Kupası sonrasında yaşanan turizm hareketidir. İlk gelen istatistiklere göre FİFA 2022'nin ülke ekonomisine katkısının 2,2 milyar dolar olduğu değerlendirilmektedir. Bu süreçte başlayan turizm aktivitesinin 2030 vizyonu çerçevesinde artarak devam edeceği ve GSMH'nin %12'sinin bahse konu iş kolundan geleceği tahmin edilmektedir.

2022 yılı içerisinde 17,3 milyar dolarlık ihale açıklanmış olup, bu miktarın 16 milyar dolara gerilemesi 2023 yılında beklenmektedir. Halihazırda ASGHAL'ın son açıkladığı rakamlar da göz önüne alındığında mezkur rakama bu sene içerisinde ulaşılacağına dair şüpheler yoğunlaşmaktadır.

Katar dünyanın en büyük ikinci LNG ihracatçısı olarak yerini almaktadır. Bununla birlikte, 2030 vizyonu çerçevesinde mevcut kapasitesini 77 milyon tondan 126 milyon tona çıkartmak için diğer bölümlerde ayrıntıları verilen NFE projesi başlatılmış olup, son dönemde ihale olunan büyük projelerin neredeyse tamamı bahse konu alan için gerçekleştirilmektedir.

Bu kapsamda, NFE sahasında şu ana dek 600 milyon dolarlık bir taahhüt işi Türk firmalarınca alınmış ve inşaatına başlanılmıştır.

Katar petrol ve doğalgaz alanında gerçekleştirdiği atılımları diğer enerji sahalarına da yansıtmak için çalışmalara başlamıştır. Bu kapsamda, Mesaid Endüstri Bölgesinde faaliyete

⁴ Kaynak Qatar Central Bank - Real Estate Price Index (qcb.gov.qa)

geçen 875 MW'lık güneş enerjisi projesi ile bu konuda ilk adım atılmış olup ikinci 1675 MW'lık projenin ise 2024 yılında tamamlanması planlanmaktadır.

Katar, gelecek vizyonunun bir parçası olarak yıllık 1,2 milyon ton mavi amonyak üretim kapasitesine sahip tesis 2022 yılında faaliyet geçmiştir.

Katar 2030 vizyonu kapsamında PPP (KÖİ) projeleri kapsamında adımlar atmaya başlamıştır. Bunun ilk adımı olan 1,479 milyar dolar değerindeki Atıksu Arıtma Tesisi ihalesi sonuçlanmış ve GAP İnşaat da yükleniciler arasında yerini almıştır. ⁵

Tablo 4- 2021 ila 2023 yılları arasında Katar'da verilen ihaleler⁶

b) Ülkede Kısa ve Uzun Vadede Uluslararası İhaleye Çıkılacak Önemli Projeler

Aşağıdaki grafikte inşaat sektöründe ihale edilmesi muhtemel projelere ilişkin detaylar yer almaktadır. Bina projeleri; konut, oteller, hava alanı, endüstriyel projeler, sağlık, eğitim ve spor tesislerinden, altyapı projeleri ise yol, metro, köprü, liman, kanalizasyon projelerinden oluşmaktadır. ⁷

⁵ Ventures on site 2023 report

⁶ Ventures on site 2023 report

⁷ Ventures on site 2023 report

Tablo 5- Yakın gelecekte Katar'da ilana çıkılması planlanan ihaleler

Project Name	Client	Consultant	Status	Estimated Value (USD)
North Field South Project - 2 Liquefied Natural Gas Mega Trains	Qatar Energy / Qatargas	--	Tender for construction	7,500
North Field Production Sustainability (NFPS) Phase 2 - Compression Facilities Project Phase 1 (Packages 1, 2 & 3)	Qatar Energy / Qatargas	--	Design / Tender for construction	3,500
Facility E - IWPP	Kahramaa	Energo	Tender for	3,000
Ruya Development (Al Shaheen Oil Field Development Phase 3 - Batch 1 (Gallaf 3.1))	North Oil Company	McDermott International	construction Design	1,300
Qatar Power Transmission System Expansion For 2022 - Substations & EHV/HV Cables & Overhead Lines	Kahramaa	--	Tender for construction	876
New District of Doha Pumping Station & Outfall (NDOD) and the South of Wakrah Pumping Station & Outfall (SOW)	Ashghal	Jacobs / Stantec International	Design	700
North Field South Project - Offshore Pipelines and Power/FO Cables Project	Qatar Energy / Qatargas	McDermott International	Design	600
Idd El Shargi North Dome Field Phase 5 Batch -2	Qatar Energy	Worley Ltd.	Tender for construction	450
Luxury Hotel and Mixed Use Development at Viva Bahriya - VB 01	Ushaiger Holding LLC	AE7/QDC	Tender for construction	375
Mazaya Marina Plaza (Lusail Plaza Marina 01)	Mazaya Real Estate Development / Granada Real Estate Investment	MDC Engineers & Consultants	Tender for construction	260
Qatar Academy Sidra	Ashghal / Qatar Foundation for Education Science & Community Development	CEG International	Tender for construction	120
Advance Grading Work in West of Umm Slal Mohamed – Package 1	Ashghal	WSP	Tender for construction	110
Qatar University - College of Medicine and Health Sciences	Ashghal/Qatar University	KEO International / HDR Rice Daubney	Tender for construction	105
Upgrading the Surrounding Roads of the Lusail Sports Circuit Project	Ashghal		Tender for construction	110
Arab International Academy Schools - Tarsheed	Ashghal/Tarsheed	Faris and Faris Architects/ Shaker Consultancy Group	Tender for construction	75

Bununla birlikte, altyapı yatırımlarının Qatar Energy bünyesindeki Ras Laffan sahasındaki faaliyetlere yoğunlaşacağı beklenmektedir. Katar’ın gelecekteki 10 yılına bu proje silsilesinin damga vuracağı değerlendirilmektedir.

Tablo 6- Katar Gaz/Katar Enerji doğalgaz edinim tablosu

c) Projelerin Finansmanı

Katar’da yapılan kamu ihalelerinde sözleşme bedelinin %5’i oranında geçici teminat mektubu, %10’u oranında ise kesin teminat mektubu verilmesi ihale sürecinin gerekli bir unsurudur. Bazı ihaleler için teminat oranları daha yüksek olabilmektedir. Bu teminatlar genellikle yerel banka garantisi ya da onaylanmış yerel banka çeki şeklinde düzenlenmektedir. İnşaat ihalelerinde yerel banka teminat mektubu talep edilmesi genel bir uygulamadır.

Katar devleti özellikle 2018 yılı sonu itibariyle kamu-özel sektör işbirliği (PPP) yap-işlet-devret (BOT) modelini ülkede uygulamaya geçirmeyi planlamaktadır. Bu kapsamda ilk aşamada okul ve artıma tesisleri projelerinin, ilerleyen dönemlerde de hastane projelerinin bu yöntemle yapılması amaçlanmaktadır. Okul ve artıma tesisi işleri için Ashghal tarafından ön yeterlilik süreci başlatılmış durumdadır. Bu projeler dizayn, inşaat, 25 yıllık sürelerle işletme ve bakım, devir ve en önemlisi proje finansmanı unsurlarından oluşmaktadır. Bu kapsamda firmalarımızın Katar hükümetinin ödeme garantisi altında bulunan PPP projelerinde yer alabilmesi için finansmana ulaşabilmesi önem arz etmektedir. Bu konu ile ilgili ayrıntılar diğer bölümlerde verilmiştir.

d) Sektördeki İş Fırsatları

Daha önceki bölümlerde belirtilen ve Katar'da ihale edilecek veya edilmesi muhtemel projeler Türk firmaları tarafından takip edilmektedir. Bu projelerin tamamı firmalarımız açısından bir fırsat oluşturmaktadır.

e) Müteahhitlik Sektöründe Yabancı Firma Faaliyetlerine Yönelik Kısıtlamalar, Riskler ve/veya Avantajlar

Katar'da müteahhitlik işleri kapsamında yabancı firmalar ekonominin diğer alanlarında faaliyet gösteren yabancı firmalardan daha avantajlı durumdadır. Zira, kamu ihalesi kazanan yüklenici ve alt yüklenici firmaların yerel ortağa ihtiyaç duymadan Katar'da şubeleşmesi mümkün bulunmaktadır. Diğer taraftan, bu şubeler alınan kamu işinin süresiyle sınırlı ömre sahip olmakta ve yalnızca kazandıkları ihale kapsamındaki işleri yürütebilmekte, özel sektör projelerini şube aracılığıyla yürütme imkanına sahip olmamaktadır.

Yerel ortakla kurulacak bir limited şirket üzerinden müteahhitlik işlerini yürütmek ise diğer bir yöntemdir. Burada yerel ortağın kurulacak firmanın en az %51 hissesine sahip hakim ortağı olması söz konusudur. Her ne kadar yapılan ikili sözleşmelerle kurulan şirketin yönetiminin ve kârının yabancı ortağa bırakılması söz konusu olabilse de, özellikle makine ve teçhizat parkına sahip olan firmalarda, ortaklar arasında yaşanabilecek anlaşmazlıklarda kötü niyetli yerel ortağın hakim durumunu kullanarak yabancı ortağı zarara uğratabilmesi söz konusu olabilmektedir.

f) Makine, Ekipman ve Yapı Malzemesi İthalatı Yönünden Lojistik Altyapı

2017 yılı Haziran ayından itibaren Katar'a uygulanan blokaj müteahhitlik sektörüne de etki etmiştir. İnşaat sektörü için blokaj öncesinde Avrupa, Çin ve Amerika'dan gelen hammaddenin ithalatı Birleşik Arap Emirlikleri'nde (BAE) yer alan Jebel Ali Limanı aracılığıyla yapılmaktaydı. Toplamda da ülkenin yapı malzemeleri ithalatının yaklaşık %70'i de Suudi Arabistan (SA) ve BAE üzerinden yapılmaktaydı. Blokajla birlikte Katar'ın SA ile olan kara sınırı kapanmış ve blokaja dahil SA, BAE, Bahreyn ve Mısır limanlarından Katar'a mal sevkiyatı durmuştur. Ancak hem Hamad Limanının faaliyete geçmesi hem de blokajın kalkması sebebiyle sevkiyatlarda bir sorun kalmamıştır.

g) Kalifiye İşgücü Temini

Katar dünyada satın alma gücü paritesine göre kişi başı gelirin en yüksek olduğu, modern altyapısı ve üst yapısı bulunan, eğitim ve sağlık imkanlarının oldukça iyi olduğu bir ülkedir. Ülkede yaşayan nüfusun yaklaşık %80'ini de yabancılar oluşturmaktadır. Bu yabancıların özellikle beyaz yaka olanalarını başta, Mısır, Lübnan, Sudan gibi diğer Arap ülkelerinin vatandaşları daha sonra da Anglosakson ve Avrupa ülkelerinin vatandaşları oluşturmaktadır. Hindistan, Bangladeş, Nepal, Pakistan Güney Asya ülkelerinin vatandaşları ülkedeki en kalabalık grunu oluşturmakla beraber, bu ülkelerin vatandaşlarını genellikle inşaat sektöründe ya da kalifiye işgücü gerektirmeyen işlerde çalıştırdıkları görülmektedir. Filipinler, Endonezya gibi ülkelerin vatandaşlarının ise daha çok hizmet sektöründe ya da ara kademe yönetici olarak çalıştıkları gözlemlenmektedir.

Yukarıda sayılan hususlar dikkate alındığında Katar'da kalifiye işgücü havuzu olmakla birlikte, bu işgücünün maliyeti yüksek durumdadır.

h) Ülke Firmaları ile İşbirliği Olanakları (Ülke İçinde, Üçüncü Ülkelerde, vs.)

Katar’da müteahhitlik faaliyeti yürüten firmalarımız özellikle büyük altyapı projelerinde yerel ve uluslararası ortakların bulunduğu konsorsiyumlar içerisinde yer almaktadır. Ülkede faaliyet gösteren firmalarımızın yerel firmalarla çok yakın ilişkileri bulunmakta olup, yerel firmalarla iletişim ve işbirliği anlamında bir sorun bulunmamaktadır. Kamu kurumlarının açtıkları büyük çaplı ihalelerde yabancı müteahhitlere bir yerel ortakla ihaleye girmelerini zımnen telkin ettiği, aynı şekilde teknik uzmanlık gerektiren projelere teklif veren yerel müteahhitlik firmalarına bu işlerde ehil bir yabancı ortakla ihaleye girmelerinin telkin edildiği bilinmektedir.

Katar Kalkınma Fonu, ülke dışında ve özellikle Doğu Afrika ve Aden körfezine komşu ülkelerde altyapı projeleri yaptırmaktadır. Bu projelerde Türk firmalarının Katarlı ortakları ile beraber olarak projelere teklif vermeleri mümkün bulunmaktadır. Ayrıca, söz konusu bölgede deneyimli Türk müteahhit firmalarının Katar kamu kurumlarından doğrudan iş alması da mümkün bulunmaktadır.

2- Teknik Müşavirlik Sektörü

a) Ülkenin Teknik Müşavirlik Sektörüne İlişkin 2020 2021 Yılı Bilgileri ve 2023 Yılı Beklentileri

Ülkede faaliyet gösteren önemli danışmanlık ve mimarlık firmalarının listesi aşağıda yer almaktadır.

Önemli Danışmanlık ve Mimarlık Firmaları ⁸	
1	SENER
2	ABB Industries LLC - UAE
3	COWI Gulf AS - Oman
4	Dara Engineering Consultants
5	Advanced Construction Technology Services (ACTS)
6	General Dynamics Mission Systems Italy
7	Arab Engineering Bureau (AEB)
8	MAN Energy Solutions Middle East - UAE
9	Dorsch Holding GmbH - DC Abu Dhabi
10	Cummins
11	SMEET
12	ASTAD Project Management
13	Faisal Jassim Trading Company

QP yıllık LNG üretimini 2024 yılına kadar 110 milyon tona çıkarma projesinin en önemli ayağı olarak, Ras Laffan Endüstri Bölgesi’nde 7.8 milyon ton kapasiteli 4 yeni sıvılaştırma tesisinin inşa edilmesi planlanmıştır. Bu kapsamda ön hazırlık ihalesi Japon Chiyoda Corporation firmasına verilmiş; sıvılaştırma tesisi ihalesine ise Chiyoda Corporation (Japonya) / TechnipFMC (Fransa); JGC Corporation (Japonya) / Hyundai Engineering & Construction (Güney Kore) ve Saipem (İtalya) / McDermott (ABD) / CTCI Corporation (Tayvan) konsorsiyumları davet edilmiştir. Bu tesislerin yapılacağı alanlardaki ön hazırlık işleri

⁸ <https://www.gulftalent.com/companies/abb-industries-llc-uae-careers>

Consolidated Contractors Company (Yunanistan/Lübnan) ve yerel Teyseer Trading and Contracting Company ortak girişimine verilmiştir.⁹

Ayrıca, QP'nin iştiraki olan Kuzey Petrol Şirketi Al-Shaheen petrol alanında günde ilave 300.000 varil üretimini gerçekleştirmek üzere yeni tesis kurulumu için gerekli müteahhitlik sözleşmelerini yapmaktadır. 2018 yılında Petro Vietnam Teknik Hizmetler firmasına 300 milyon dolar değerinde 3 kuyu başlığı platformu ve 3 köprü yapımı işi verilmiştir.¹⁰

b) Sektördeki İş Fırsatları

Katar teknik müşavirlik pazarına girişte varolan yerel ortak, ofis, personel ve sigorta kısıtları nedeniyle müşavirlik firmalarımız pazarda yerel oyuncu olarak varlık gösterememektedir. Diğer taraftan, ülkedeki müteahhit ve müşavir firmalar ile işbirliğine gidilerek alt yüklenici olarak ve Türkiye üzerinden iş almak mümkün bulunmaktadır.

3- Müteahhitlik, Teknik Müşavirlik Yabancı Yatırım Mevzuatı

a) Müteahhitlik ve Teknik Müşavirlik Sektörünü Düzenleyen Mevzuata İlişkin Bilgi

i. Müteahhitlik Sektörü

Müteahhitlik sektöründe faaliyet gösteren firmalar Katar Ticari Şirketler Kanununa göre kurulacak bir yerel bir firma olarak faaliyet gösterebilecekleri gibi diğer sektörlerden farklı olarak, belirli şartları sağlamak koşuluyla şube olarak da faaliyet gösterebilmektedir. 13 sayılı Katar Yabancı Sermaye Kanunu'nun 3. maddesi, bir kamu hizmetinin verilmesini veya bir kamu yatırımından yararlanılmasını kolaylaştıracak bir kontrat üstlenen yabancı firmalara, söz konusu kontratı ifa etmekle sınırlı kalacak şekilde sermayesinin tamamı yabancı firmaya ait bir şube açma izni verilebileceğini öngörmektedir.

Katar Yabancı Sermaye Kanunu uyarınca Katar'da kamu ihaleleri çerçevesinde iş yapan yabancı firmaların aşağıdaki düzenlemeler çerçevesinde hareket etmesi gerektiğini belirtmektedir:

- Sözleşme şartları firmanın Katar'daki şubesi tarafından yerine getirilmeli ve sözleşme bir kamu kurumu ya da kamu kuruluşu ya da kamunun ortak olduğu bir firma ile yapılmış olmalıdır.
- Yabancı firma şubesinin ticari kaydı bulunmalı ve bu kaydın alınan ihale sonrasında, ancak sözleşme imzalanması öncesinde yapılması gereklidir.
- Yabancı firmalar kamu kurumlarının koyduğu diğer şartları da yerine getirmeli, lisanslarını ve sözleşmelerini kamu sözleşmesi kapsamındaki iş süresince yenilemeli ve gerekli işleri yapabilmelerini sağlayacak izinleri yürürlükteki yasalar çerçevesinde edinmelidir.

Bu çerçevede, bir kamu ihalesi üstlenen yabancı şirket;

- Kamu kurumu ile imzalanan kontrat,

⁹ Meed.com

¹⁰ Oxford Business Group, Qatar's construction sector buoyed by energy prices, defence spending, World Cup

- Ticaret sicili ve şirketle ilgili diğer belgelerin tasdikli suretleri ve Arapça çevirisi,
- Şirketin Katar'da bir şube açılmasına ve bu şubeye bir müdür atanmasına yönelik kararı ve Arapça çevirisi,
- Müdürün kimliği

ile birlikte Ticaret ve Sanayi Bakanlığı Şirket Kontorl Dairesi'ne başvurmak zorundadır.¹¹

Benzer şekilde bir kamu ihalesinde alt yüklenici (taşeron) olarak çalışacak firmalar da şube olarak faaliyet gösterme hakkına sahiptir.

Bu çerçevede, bir kamu ihalesinde alt yüklenici olan yabancı şirket;

- Ana yüklenici Katar'daki ticari sicili,
- Ticaret sicili ve şirketle ilgili diğer belgelerin tasdikli suretleri ve Arapça çevirisi,
- Şirketin Katar'da bir şube açılmasına ve bu şubeye bir müdür atanmasına yönelik kararı ve Arapça çevirisi,
- Müdürün kimliği

ile birlikte Ticaret ve Sanayi Bakanlığı Şirket Kontrol Dairesi'ne başvurmak zorundadır.¹²

Şirketin ofisi için yapılan kira kontratı ile örneğin firma Doha'da kurulacaksa Doha Belediyesinden (Municipality of Doha) işyeri ruhsatı ve akabinde İçişleri Bakanlığı Göçmenlik Dairesi'nden (Ministry of Interior-Immigration Office) çalıştırılacak işçilerin kaydı için gerekli göçmenlik kartı alınır.

Söz konusu şubenin kontrata bağlı olarak İthalatçılar ve Müteahhitlik Firmaları sicillerini de alması gerekebilir. Şubelerin faaliyetleri, istisnalar bulunmakla birlikte, vergiye tabidir.

ii. Müşavirlik Sektörü

Teknik Müşavirlik firmaları ve burada çalışan mühendislerle ilişkin ruhsatlandırma işlemleri Belediye ve Çevre Bakanlığı bünyesinde kurulan Mühendisler ve Müşavirlik Ofisleri Akreditasyon ve Sınıflandırma Komitesi tarafından projenin fiziki ve mali büyüklüğüne göre A (en yüksek), B ve C veya birinci, ikinci ve üçüncü derece olmak üzere yapılmaktadır. Ülkede faaliyet gösteren yerel ve uluslararası tüm müşavirlik firmalarının listesi Belediye ve Çevre Bakanlığı tarafından yayımlanmaktadır.¹³

Firmaların tescili ve ruhsatlandırılması işlemleri 2005 yılı 19 nolu Yasa (Law No.(19) of 2005 Regulating The Practice of Engineering Profession) ile bu kanun kapsamında çıkartılan Decision No (1) of 2006'a göre yapılmaktadır. Söz konusu yasada 2014 yılı 2 nolu Yasa ile değişiklik yapılmış olup, Qatar UPDA-Urban Planning&Development Authority altında yer alan Komite'nin görevi Belediye ve Çevre Bakanlığı'ndaki yeni kurulan komiteye devredilmiştir. Bu yasa değişikliği ile mühendislerin lisanslarının geçerliliği 3, müşavirlik ofisi lisansının geçerliliği 2 yıl ile sınırlandırılmıştır.¹⁴

¹¹ [Katar'da şube olarak faaliyet gösterme izni başvurusunda kullanılacak form](#)

¹² [Katar'da şube olarak faaliyet gösterme izni başvurusunda kullanılacak form \(alt yüklenici\)](#)

¹³ <http://orcl-wbcntr.mme.gov.qa/EngineerCommitteePublicSearch/faces/index>

¹⁴ <http://www.gulf-times.com/story/378498/New-law-regulates-practice-of-engineering>

Söz konusu mevzuata göre mevcut yapısıyla Türk Müşavirlik firmalarının uluslararası müşavir kategorisinde değerlendirilmesi mümkün görülmemektedir. Ancak firmalarımız, en az %51'i Katarlıya ait olmak üzere “Yerel Müşavirlik Ruhsatı” olarak “Local Consultancy Office” açabilirler. Bu şekildeki bir faaliyetin daha uygun olacağı düşünülmektedir.

Ancak, yerel müşavirlik ofisi olarak açılabilmesi için sağlanması gereken ve 2005 yılı 19 nolu Yasa ile belirlenmiş belirli kriterler vardır. A, B ve C tipi sertifika sahibi olmak için artan yükümlülükler getiren farklı kriterler belirlenmiş durumdadır. Tüm teknik müşavirlik firmalarının sertifika türüne göre artan büyüklükte bir ofis kiralamış olmaları, verecekleri hizmetin türüne göre belirli sayıda mühendis veya mimar çalıştırmaları, sertifika türüne göre artan miktarlarda mesleki sorumluluk sigortası yaptırmaları gerekmektedir. Söz konusu kriterler Katar Belediye ve Çevre Bakanlığı tarafından yayımlanmış olup¹⁵, bu tablonun resmi olmayan [İngilizce çevirisi Müşavirliğimizce yapılmıştır](#).

Tablonun incelenmesinden anlaşılabacağı üzere, söz konusu kriterler firmalar üzerinde kira ve personele ilişkin ve finansal giderler olmak üzere önemli kuruluş gideri ve sürekli bir sabit mali yük oluşturmakta, bu durum firmaların pazara girişi ve pazarda tutunması önünde önemli bir engel oluşturmaktadır.

Tabanlıoğlu Mimarlık yerel ortakla hizmet veren tek Türk müşavirlik firmasıdır. 2017 yılı içerisinde Tekfen Mühendislik A.Ş., Tekfen İnşaat tarafından yürütülen Al Khor yolunda alt yüklenici olarak çalışmaya başlamış ve imzaladığı kontrata bağlı olarak, şube olarak Katar’da hizmet vermeye başlamıştır. Ancak 2022’de bu kuruluş faaliyetlerine son vermiştir.

b) Yabancı Yatırım Mevzuatına İlişkin Bilgi

i. Genel

Katar’da yabancı yatırımcıların pazara girişine ilişkin hususlar, 2019 yılı 1 sayılı yabancı sermayenin Katar ekonomisindeki faaliyetlerini düzenleyen yasa ile belirlenmektedir.

Söz konusu Kanunun yansısı, Serbest Bölge İdaresini kuran, 2017 yılı 12 sayılı Yasama Kararı ile değişik, 2005 yılı 34 sayılı Kanun; bir teknoloji serbest bölgesi olarak Katar Bilim ve Teknoloji Parkı’nın kurulmasını öngören 2004 yılı 36 sayılı Kanun, bir finans serbest bölgesi olarak Katar Finans Merkezi’nin kurulmasını öngören 2005 yılı 7 sayılı Kanun ve 2006 yılı 27 sayılı Ticaret Kanunu, söz konusu yabancı sermaye mevzuatının diğer halkalarını oluşturmaktadır.

ii. Yabancı Sermayeye Yönelik Kısıtlamalar

2019 yılı 1 sayılı Yabancı Sermaye Kanununun 2. Maddesine göre Katarlı olmayan yatırımcılar Ticaret ve Sanayi Bakanlığı tarafından çıkarılacak uygulama mevzuatına uygun olmak kaydı ile ekonominin her alanına %100 yabancı sermaye ile dahi yatırım yapabilme ve tüm sektörlerde %100 hissesi kendilerine ait bir şirket kurma hakkına sahiptir. Diğer taraftan, yatırım öncesi Katar Ticaret ve Sanayi Bakanlığı bünyesinde kurulacak ilgili otoriteye izin talebinde bulunulması gerekmektedir.

¹⁵ http://www.mme.gov.qa/static/cat_doc/pdf/fees.pdf

Ancak, söz konusu uygulama mevzuatı henüz yayımlanmamıştır. Halihazırdaki uygulamada, 2000 yılı 13 sayılı Yabancı Sermaye Kanunu hükümlerine göre Katarlı olmayan yatırımcılar sermayeye %51 oranında katkı sağlayan Katarlı ortak(lar)ı olduğu sürece ekonominin her alanına yatırım yapabilirler.

Katar'da %100 yabancı sermayeli şirket kurulması ayrıca, Katar Serbest Bölge Otoritesi tarafından işletilecek serbest bölgelerde ve serbest bölge statüsünde bulunan Katar Bilim ve Teknoloji Parkı ve Katar Finans Merkezinde mümkün bulunmaktadır. Ancak bu serbest bölgelerde kurulacak şirketler üretim veya teknoloji geliştirme amacıyla ya da finansal hizmetler ve diğer danışmanlık hizmetlerini yerine getirmek için kurulabilmekte, müteahhitlik ya da teknik müşavirlik hizmeti verememektedir.

2019 yılı 1 sayılı Yasa ile yabancı yatırımcıların bankacılık ve sigortacılık sektörlerinde yatırım yapması yasaklanmıştır. Diğer taraftan, bazı firmalara Bakanlar Kurulu Kararı ile istisna getirilmesi mümkün bulunmaktadır. Buna ilaveten, yabancı yatırımcıların ticari acentelik faaliyetlerinde bulunması da imkân dahilinde yer almamaktadır. Yasaklanan sektörlerle Bakanlar Kurulu Kararı ile yenileri eklenebilecektir.

Bakanlık onayladığı takdirde yabancı yatırımcılar halka açık firmaların da %49 hissesine kadar sahip olabilir. Diğer taraftan, Bakan'ın teklifi ve Bakanlar Kurulu'nun onayı ile daha fazla hisseye de sahip olabilmektedirler.

Yabancı yatırımlara ilişkin yasanın 25. Maddesi hükmüne istinaden devlet ile yapılan imtiyaz anlaşması ya da özel bir anlaşma aracılığıyla doğal kaynakların çıkarılması, kullanılması ya da yönetimi konusunda faaliyet gösteren yatırımlar bu yasa kapsamında yer almamaktadır. Yasa hükümlerinin, söz konusu imtiyaz anlaşması ile çelişmediği haller istisna tutulmuştur.

Aynı şekilde, kamu kurumları tarafından tek başına ya da yabancı ortaklarla kurulan ve kamunun en az %51 ortak olduğu veya Ticaret Kanunu hükümleri çerçevesinde Bakanlar Kurulu tarafından uygun görülmüş olan ve kamu payının %51'den daha az olduğu yabancı ortaklı şirketler bu yasa kapsamında yer almamaktadır.

Yabancı Sermaye Kanununun 5. maddesi, bir kamu hizmetinin verilmesini veya bir kamu yatırımından yararlanılmasını kolaylaştıracak bir kontrat üstlenen yabancı firmalara (kamu tarafından açılan müteahhitlik projeleri dâhil), söz konusu kontratı ifa etmekle sınırlı kalacak şube açma izni verilebileceğini öngörmektedir. Katar'da kamu ihaleleri çerçevesinde iş yapan yabancı firmaların uyması gereken şartlar ilgili bölümde belirtilmiştir.

Yabancı yatırımcıların %100 yabancı sermayeli bir şirket kurmalarına ilişkin gerekli dokümanlara, sürece ilişkin bilgilere ve başvuru formlarına Ticaret ve Sanayi Bakanlığının web sitesinden ulaşmak mümkündür.¹⁶

c) Yabancı İşçi Çalıştırma, Oturma İzinleri, Vergiler Sosyal Güvenlik Giderleri ve Şirket Kuruluşlarına İlişkin Bilgi

i. Yabancıların Gayrimenkul Edinmeleri

¹⁶ <https://invest.gov.qa/international-investor/>

Katar'da yabancıların gayrimenkul alanında yatırım yapmasına ya da gayrimenkulden faydalanmasına ilişkin kuralları düzenleyen 2018 yılı 16 sayılı Kanun'un uygulanmasına ilişkin düzenleme ile yabancı yatırımcıların satın alabileceği gayrimenkul kapsamında; ofis, dükkân, konut olarak kullanılacak daire ya da villa ve bazı alanlardaki konut projeleri yer almaktadır. Anılan yasa, son dönemde geliştirilen 10 stratejik bölgede (Qatifiya'da West Bay bölgesi, Pearl, Al Khor bölgesi, Al Qasar yönetim bölgesi, Al Dafna yönetim bölgesi, Onaiza yönetim bölgesi, Al Wasil, Kharji, Jabal Thaileb yatırım bölgesi ve Rawadat Al Jahaniyah yatırım bölgesi) yabancılara getiri garantili tam mülkiyet sahibi olma imkanı sağlamaktadır.

Söz konusu yasa ilave 16 bölgede Katarlı olmayan yatırımcıların kullanım hakkı edinmesine imkân verecek şekilde düzenlenmiştir. Bu bölgelerde yatırımcılar, yasa ile belirlenecek kurallar çerçevesinde bu alanların 99 yıllık kullanım hakkına sahip olabilecektir. Söz konusu bölgeler; Musheireb, Farej Abdul Aziz, Doha Al Jadida, Old Ghanem, Riffa, Al Hathey, Al Ateeq, Salta, Fareej Bin Mahmoud 23, Al Khail, Mansoura, Fareej bin Dirham, Najma, Um Guilinah, Al Khalifat, Al Sadd, New Al merqab ve Freej El Nasr ve havalimanı bölgesi olarak belirtilmiştir.

Yeni yasa yatırım fonlarının da emlak alanında yatırım yapmasına izin vermektedir. Diğer taraftan, Katar Devletince hazırlanmakta olan bir mevzuat taslağı kapsamında Katar'a hizmetleri bulunmuş ve ülkede yaşamaya devam etmek isteyen kişilerin 200.000 \$ değerinde gayrimenkul edinmeleri durumunda geçici oturma hakkı kazanması mümkün olabilecektir. Diğer taraftan, gayrimenkulün değerinin 1 milyon \$ ve üzerinde olması ve diğer bazı şartların sağlanması halinde yatırımcıların kalıcı oturma hakkı alması mümkün olabilecektir. Kalıcı oturma izni devletin sağlık ve eğitim hizmetlerinden faydalanma hakkı ve ekonomik aktivitelerde yatırım hakkı sağlamaktadır.

ii. Yabancı Sermayeli Şirketlere Uygulanan Ayrımcılıklar

i. Şirket Kuruluşunda Ayrımcılık

Joint-venture ve limited şirketler dışında, yabancıların Katar'da şirket kurmalarında ve kurabilecekleri şirket türlerinde çeşitli kısıtlamalar bulunmaktadır.

Esas itibarıyla Katar'da devlet tarafından verilen imtiyazlar çerçevesinde petrol ve gaz sahalarında faaliyet gösteren şirketler ve Hükümet ile özel sektörün birlikte kurdukları proje bazlı şirketler yabancı sermaye mevzuatı dışında bulunmaktadır.

ii. Vergi Hukukunda Ayrımcılık

Katar Vergi Sistemi 2009 yılında çıkarılan 21 sayılı Kanun çerçevesinde düzenlenmektedir. Söz konusu Kanun'a göre Katar'da sürdürülen her türlü iş faaliyeti (uğraş, meslek, hizmet, ticaret, bir kontratın yerine getirilmesi veya kar amaçlı her türlü diğer iş) vergiye tabidir.

Bu çerçevede, Katar'da üstlenilen projelerden elde edilen karlar, herhangi firmanın sahip olduğu varlıkların satışından elde edilen karlar, acentelik anlaşması veya ticari mümessillik karşılığı Katar'da veya üçüncü ülkelerde elde edilen komisyon gelirleri, kira gelirleri, müşavirlik ve danışmanlık gelirleri, bir markanın, tasarımın veya fikri mülkiyet hakkının satışı, kiralanması veya imtiyaz hakkının verilmesi sonucunda elde edilen gelirler,

daha önce silinen borçların ödenmesi halinde elde edilen gelirler veya tasfiye halinde elde edilen gelirler doğrudan vergilendirilir.

Diğer taraftan, mükellefin Katar'da elde ettiği gelirler sonucunda üçüncü ülkelerdeki bankalardan elde edilen faiz gelirleri de vergiye tabidir.

Katar'da iş yapan yabancı ortaklı firmalar veya yabancı firmanın Katar'da kurmuş olduğu şubeler, vergi mükellefidir. Katar'da yalnızca, Katarlıların ve KİK üyesi ülkelerin vatandaşlarının sahip olduğu işler vergiden muafır.

iii. Yabancıların Serbest Dolaşımı

Katar'da 2016 yılının sonuna kadar kefalet-sponsor sistemi bulunmaktaydı. Yabancı ülke vatandaşlarının Katar'da oturma ve çalışma izinleri almaları ancak kefilleri kanalıyla mümkün olabilmekteydi. 14 Aralık 2016 tarihinde Yabancıların Giriş, Çıkış ve İkametine İlişkin 2015 yılı 21 nolu Kanun (Law No. 21 of 2015 On the Entry, Exit, and Residency of Foreign Nationals) yürürlüğe girmiş ve 2009 tarihli ve aynı isimli yasa yürürlükten kaldırılmıştır. Yeni yasa ile yabancı çalışanların ülkeye giriş-çıkış ve ikametne ilişkin yasada işçi lehine yeni düzenlemeler içeren bir değişiklik yapılmıştır.

Daha önce yabancı çalışanların yurtdışına çıkışları ancak işverenin bir çıkış vizesi vermesi ile mümkün olurken, yeni düzenleme ile işverene önceden bildirimde bulunmak kaydıyla işçiler yurtdışına çıkabilmektedirler. İşverenin işçinin talebini reddetmesi halinde ise yabancı çalışan 'Çıkış İzinleri İhtilaf Komitesi' ne başvurma hakkına sahip bulunmaktadır. Söz konusu Komite ise bu yöndeki bir talebi 3 gün içinde cevaplamak durumundadır.

Buna ilaveten, işverenlerin yabancı ülkelere gelen çalışanlara ülkelerini terk etmeden önce Katar'daki çalışma koşullarını düzenleyen ve imzaladıkları kontratın orijinal nüshasını sağlaması zorunluluğu getirilmiş olup, bu kontratların işçiye vize alınması öncesinde ilgili Bakanlık tarafından onaylanması gerekmektedir.

Yabancı çalışanlarca, 2015 yılı 21 sayılı Kanun çerçevesinde sabit süreli iş sözleşmelerinin şartlarını yerine getirmişlerse başka bir işte çalışmak için ilk işverenin iznini alma zorunluluğu bulunmamaktadır. Süresiz sözleşmesi bulunanların ise 5 yıllık hizmeti tamamlamış olmaları şartı ile ilk işverenin iznine ihtiyacı bulunmamaktadır.

Katar'a çalışmak için gelen yabancılar geçici çalışma vizesi ile giriş yaparlar. Akabinde, Medical Commission'da kan grupları tespit edilir, göğüs röntgenleri çekilir ve fiziken çalışabilirlikleri tespit edilir. Söz konusu sağlık testlerinin ardından parmak izleri alınır ve oturma-çalışma izni almak için İçişleri Bakanlığı'na başvuruda bulunulur.

Diğer taraftan, ülkede çalışma izni alan yabancılar, aylık ücretleri 7.500 QR'nin (yaklaşık 2.000 ABD Doları) üzerinde ise ailelerini Katar'a getirebilmekte ve onlara sponsor olabilmektedirler. Ülkede kadınların işe alınmasında bir kısıtlama bulunmamaktadır. Ayrıca, kadın çalışanlar da kriterleri karşıladıklarında, eşlerinin kefaletini alabilmektedirler.

Yabancı çalışanlar ülke dışında 6 aydan fazla kalamaz. Katar dışında 6 ay geçiren yabancı çalışan, çalışma ve oturma izninin geçerliliği 60 günden fazla ise, belirli bir ücret ve sponsorunun başvurusuyla tekrar giriş yapabilir. Yeni yasa bu uygulamaya da önceden yetkili birimlerden giriş izni alınmış olması şartı ile istisna getirmektedir.

Katar 2017 yılı Kasım ayı içerisinde ilk defa geçici olarak 750 Katar riyali (195 ABD doları) asgari ücret belirlemiştir. Söz konusu açıklamayı yapan İdari Kalkınma, Çalışma ve Sosyal İşler Bakanı, geçici asgari ücretin derhal yürürlüğe gireceğini ve kalıcı bir asgari ücret belirlenmesi için çalışmaların devam ettiğini, yapılacak inceleme sonrasında bu ücretin artabileceğini ve aylık 750 KR altındaki sözleşmelerin Bakanlıkça onaylanmadığını ifade etmiştir.¹⁷2020 yılında yürürlüğe giren 17 sayılı Kanun ile işveren tarafından yemek ve barınma imkanı tanınmayan işçiler için asgari ücret seviyesi 1800 Katar Riyali seviyesine çıkmıştır.

4- Türk Firmalarının Faaliyetleri

a) Türk Müteahhitlik ve Teknik Müşavirlik Firmalarınca Ülkede Takip Edilen Projeler

Katar toplam 20 milyar dolarlık kümülatif proje bedeli ile Türk müteahhitlik sektörünün yurtdışında üstlendiği işlerin %4,5'inin alındığı, en çok proje üstlenilen 7. ülke konumundadır. 2018 yılında da alınan 2,03 milyar dolarlık proje bedeli ile Rusya ve Suudi Arabistan gibi iki büyük pazarın ardından %10 payla en fazla iş alınan 3. ülke olmuştur.

Ülkemiz müteahhitleri daha önce bahsedilen, havalimanı genişleme projesi, metro hatları uzatım ihaleleri, askeri tesis ihaleleri ve konut ve ticari merkez ihalelerini özellikle takip etmektedir. Katar Petrolleri tarafından LNG üretim kapasitesinin artırılmasına yönelik program dahilinde ihale edilecek endüstriyel tesislerin de firmalarımız tarafından takip edildiği bilinmektedir.

b) Firmaların Genel Olarak Yaşadığı Sorunlar

Katar inşaat piyasası yerel ve uluslararası firmaların bulunduğu parçalı bir yapıya sahiptir. Bu durum, son yıllarda ihale edilen proje değerlerinin artmaması ile birleştiğinde piyasadaki fiyat rekabetini çok artırmaktadır. Bu durum firmalarımızın karşılaştığı önemli sorunlardan biri olmaktadır.

Dünya kupası sonrasında Katar makamlarının borçların ödenmesinde sözleşmede belirtilen sürele uymadığı, ödemelerin gecikebildiği, kimi projelerde 45 günlük ödeme vadelerinin 90 güne çıkarıldığı bilgisi alınmaktadır. Diğer taraftan, proje yöneticisi danışmanlık firmalarının da oluru olmadan ödeme almak mümkün olmamakta, bu da alınması planlanan ödemelerin, sözleşmede belirtilen şartlar danışmanlık firmasını tatmin edecek şekilde müteahhitlik firmalarımızca yerine getirilmeden alınmasını imkânsız hale getirmektedir. Bu nedenle Katar'da iş yapacak firmaların finansal olarak sağlam bir yapıya sahip olmaları önem arz etmektedir.

Ayrıca, Katar dünyada inşaat maliyetlerinin en yüksek olduğu ülkelerden biridir. Aynı zamanda kendisine coğrafi olarak yakın bölge ülkelerinin uyguladığı blokaj nedeniyle inşaat malzemesi temini daha masraflı ve termini daha uzun olmaktadır. Bu durum, fiyat dalgalanmalarını ve ürünlere ulaşımında kesintileri beraberinde getirmektedir. Yapılan sözleşmelerin de sabit fiyatlı olması müteahhit firmaların maliyetleri ihale bedelinin altında tutulması anlamında zorlamaktadır.

¹⁷ <http://www.qatar-tribune.com/news-details/id/96460>

5- Firmalar İçin Yararlı Bilgiler:

a) İhale Açan Kurumlar

Katar'da ihale açan belli başlı kamu kurumları:

- 1- Ashghal (Public Works Authority)
www.ashghal.gov.qa
<http://www.ashghal.gov.qa/en/Tenders/Pages/TendersHome.aspx>
- 2- Kahramaa (Qatar General Electricity & Water Corp)
www.km.com.qa
<https://www.km.qa/Business/Pages/Tenders.aspx>
- 3- Qatar Petroleum
www.qp.com.qa
<https://qp.com.qa/en/SupplyManagement/Tenders/Pages/Tenders.aspx>
- 4- Qatargas (Qatar Liquefied Gas Co. Ltd)
www.qatargas.com
<http://www.qatargas.com/english/suppliers/>
- 5- Qapco (Qatar Petrochemical Company Ltd)
www.qapco.com
www.qapco.com/active-tenders
- 6- Katara Hospitality
www.katarahospitality.com
<http://www.katarahospitality.com/tenders/>
- 7- Qatari Diar
<http://www.qataridiar.com>

Katar'da kamu kurumlarınca açılan tüm ihalelerin takip edilebileceği web sitesi:

- 1- Government Procurement Regulatory Department (Ministry of Finance)
<https://monaqasat.mof.gov.qa/>
<https://monaqasat.mof.gov.qa/tenders.aspx>
Katar'da yayın yapan ve ihale ilanlarının takip edilebileceği günlük İngilizce gazeteler:
- 2- Gulf Times
<https://www.gulf-times.com/PDF>
- 3- The Peninsula
<https://www.thepeninsulaqatar.com/issuesCategories>
- 4- Qatar Tribune
<http://www.qatar-tribune.com/qtpdf>

b) Faydalı Linkler

1- Qatar E-Government (Hukoomi)

www.gov.qa

2- Qatar Legal Portal

<http://www.almeezan.qa>

3- Ministry of Commerce and Industry, Investment Promotion Department (Invest in Qatar)

1st floor Ministry of Commerce and Industry Lusail City, Qatar

Tel: Katar'dan arama 16001

Katar dışından arama (974) 4042-3344

investinqatar@moci.gov.qa

www.moci.gov.qa

4- Ministry of Commerce and Industry, The Commercial Registration and Licenses Department

(Şirket Kuruluşu ve Sicil Kaydı)

1st floor Ministry of Commerce and Industry Lusail City, Qatar

Tel: Katar'dan arama 16001

Katar dışından arama (974) 6611-1400

info@moci.gov.qa

<https://www.moci.gov.qa/en/>

5- Ministry of Commerce and Industry Department of Industrial Development

(Sanayi Projeleri İzinleri)

1st floor Ministry of Commerce and Industry Lusail City, Qatar

Tel: Katar'dan arama 16001

Katar dışından arama (974) 6611-1400

info@moci.gov.qa

<https://www.moci.gov.qa/en/>

6- Ministry of Municipality and Environment, Commercial Permits Section

(Ticari İzin Talepleri)

PO Box 44556 Doha, State of Qatar

Tel: +974 44337577

Faks: +974 44411464

www.mme.gov.qa

7- Ministry of Municipality and Environment

Engineers & Engineering Offices Accrediting & Classifying Committee

(Müşavirlik Büroları İzinleri)

P.O. Box: 22332 Doha, State of Qatar

Tel: +974 - 44348038
Faks: +974 - 44437993
E-posta: engcommittee.support@mme.gov.qa
<http://www.mme.gov.qa/cui/view.dox?id=1468&siteID=2>

8- Ministry of Finance
(Vergi Sicil Kaydı ve Vergi Kartı Alınması)
Al Souq, Doha, Qatar
Tel: +974 44461444
www.mof.gov.qa/en/

9- Public Revenue and Tax Department
P.O. Box 28666, Doha-Qatar
Tel: +974-44414944
Faks: +974-44435370
<https://tasportal.mof.gov.qa/>

10- General Tax Authority
Ministry of Finance building, Majlis Al Taawon St, Doha, Qatar
Tel: +974 4406 9941
Email: excise@gta.gov.qa
<http://www.gta.gov.qa>

11- Qatar National Tourism Council Licensing Department
(Turizm Firmaları İzinleri)
P.O.Box 24624, Doha, Qatar
Tel: +974 44628555
Faks: +974 4499 1919
info@visitqatar.qa
www.visitqatar.qa

12- Supreme Council of Health – Ministry of Public Health
(Sağlık Projeleri İzinleri)
PO Box 42 Doha, State of Qatar
Tel: +974 44070000
Faks: +97444321592
E-posta: ghcc@moph.gov.qa
www.moph.gov.qa

13- Ministry of Education Department of Private Education
(Okul İzinleri)
PO Box 80 Doha, State of Qatar
Tel: +974 44941184
Faks: +97444941164

<http://www.edu.gov.qa/En/>

14- Supreme Education Council, Higher Education Institute Department
(Yüksek Öğrenim İzinleri)

PO Box 35111 Doha, State of Qatar

Tel: +974 44559555

Faks: +974 44659444

<http://www.edu.gov.qa/En/>

15- Qatar Development Bank (QDB)

Grand Hamad Street, PO Box 22789, Doha, Qatar

Tel(+974) 4430 00 00

Fax(+974) 4431 66 13

<https://www.qdb.qa/en>

16- Qatar Financial Centre (QFC)

Qatar Financial Centre Tower 1, PO Box 23245, Doha, Qatar

Tel: +974 44967777

Email: contact@qfc.qa

Web: <http://www.qfc.qa/en/>

17- Qatar Free Zones Authority

6th Floor, General Secretariat of the Council of Ministers Building

P.O. Box 258 Doha, Qatar

Tel: +974 4401 8675

Email: investors@fza.gov.qa

Website: www.fza.gov.qa

18- Qatar Science & Technology Park (QSTP)

Education City, P.O. Box: 210000, Doha, Qatar.

Tel: +974 4454 7070

Faks: +974 4454 7011

info@qstp.org.qa

<http://www.qstp.org.qa/>

19- Economic Zones Company (Manateq)

10th floor, Tower2, The Gate Mall, P: 29000 Doha, Qatar

Tel: +974 4032 3333

Faks: +974 4407 7349

www.manateq.qa

c) Ulaşılabilir Hukuki Danışmanlık Şirket ve Bürolarına İlişkin Bilgiler

Al Tamimi & Co. (Law Office of Adv. Mohammed Al-Marri)
PO Box 23443, Doha, State of Qatar
Tel: (974) 4457-2777
Faks: (974) 4436-0921
www.tamimi.com

Al-Kaabi Law Firm
P.O. Box 16729, Doha, State of Qatar
Tel: (974) 4443-6222
Faks: (974) 4443-6777
www.alkaabilawfirm.com

Al Abdulghani Law Firm
P.O. Box 7836, Doha, State of Qatar
Tel: (974) 4436 9724
Faks: (974) 4436 7811
www.aaglawfirm.com

Arab Law Bureau
P.O. Box 22301, Doha, State of Qatar
Tel: (974) 4494-5528
Faks: (974) 4494-5588
Email: admin@albureau.com
www.albureau.com

Al Sulaiti Law Firm
Tel : (974) 44664066
Email: infor@slf-qa.com
Website: www.alsulaitilawfirm.com

Alhababi Law Firm
T: +974 4492 9703
E: zied@alhababi.qa

Behzad Law Office
P.O. Box 869, Doha, State of Qatar
Tel: (974) 4466 -0333
Faks: (974) 4466-4888
Web: www.behzadlawoffice.com

Benett Jones (Middle East) LLP
PO Box 207162, Doha, State of Qatar
Tel: (974) 4433-7379
Faks: (974) 4433-7488
E mail: fortinj@benettjones.com
Web: www.benettjones.com

Clyde & Co
PO Box 31453, Doha, State of Qatar
Tel: (+974) 44967311
Tel: (+974) 44967311
Faks: (+974) 44967412
Web: www.clydeco.com

DBC Qatar (Consulting company)
Tel: (+974) 44693491
Mob: (+974) 55807074
Email: abalnaimi@dbc-qatar.com
Web: www.dbc-qatar.com

Essa Al Sulaiti Advocacy & Arbitration
Tel: +974 4466 4606
Faks: +974 44664626
Email: essa@eslaa.com
Web: www.eslaa.com

Eversheds Sutherland
Office 1201, 12th floor, QFC Tower Diplomatic Area, West Bay
Tel: +974 4402 5900
Fax: +974 4402 5901
Email: danikabbani@eversheds-sutherland.com
www.eversheds-sutherland.com

Gebran Majdalany
P.O. Box 4004, Doha, State of Qatar
Tel: (974) 4435-8286
Faks: (974) 4441-7817

Ghada M. Darwish Law Firm
Tel: +974 44889050
Fax: +974 44889040
Email: gdarwish@gdarwish.com
Web: www.gdarwish.com

GL Gulf Legal Consultants
Tel: (+974) 44447757
Email: law@glc-qa.com
Web: www.glc-qa.com

K&L Gates LLP
31st Floor, Tornado Tower, Al Funduq Street West Bay, Doha, Qatar
Tel: (974) 4424-6117, 4424-6139
Fax: (974) 4424-6101
Web: www.klgates.com

Law Office of Abdul Rab Al-Malki
P.O. Box 1850, Doha, State of Qatar

Tel: (974) 4442-4856
Faks: (974) 4443-4336

Law Office of Abdulla Al-Khulaifi & Ali Abdulla Jaffar
P.O. Box 22034, Doha, State of Qatar
Tel: (974) 4441-7885
Faks: (974) 4441-8170

Law Office of Ali bin Nasser Al-Naimi
P.O. Box 2457, Doha, State of Qatar
Tel: (974) 4443-2959; 4443-2747
Faks: (974) 4443-2595

Law Office of Dr. Najeeb bin Mohamed Ahmed Al-Nuaimi
P.O. Box 9952, Doha, State of Qatar
Tel: (974) 4431-1124
Faks: (974) 4431-1128

Law Office of Khalid bin Mohammed Al-Attiya
P.O. Box 9228, Doha, State of Qatar
Tel: (974) 4436-4447
Faks: (974) 436-4449

Law office of A. Rahman Mohamed Al-Jufairi
C Ring Road P.O. Box 425, Doha, State of Qatar
Tel: (974) 4466-5775; 4431-0002
Faks: (974) 4436-7557; 4432-1694

Law Office of Muna Yousef Al Mutawa
PO Box 24022, Doha, State of Qatar
Tel: (974) 4444-4749
Faks: (974) 4444-4750

Law Office of Noora Sarhan
PO Box 6790, Doha, State of Qatar
Tel: (974) 4444-3206; 4444-3230
Faks: (974) 4444-3207

Law Office of Majed Nasser Al-Badr
P.O. Box 17197, Doha, State of Qatar
Tel: (974) 4444-9596
Faks: (974) 4437-0814

Law Office of Sayel Daher
P.O. Box 5684, Doha, State of Qatar
Tel: (974) 4441-5080; 4441-5081
Faks: (974) 4444-3930

Patton Boggs Attorneys At Law
P.O. Box 22632, Doha, State of Qatar

Tel: (974) 4447-8300
Faks: (974) 4447-8311
Email: charbel.maakaron@squirepb.com
www.pattonboggs.com

Qatar International Law Firm
Palm Tower B 13th floor Apt. 1304-1305 P.O.Box: 22021 Doha-Qatar
Tel: +974 44111135 - +974 44111136
Faks: +974 44694300
E-posta: info@interlawonline.net
Web: www.interlawonline.net

Riad Rouhani and Partners
P.O. Box 8747, Doha, State of Qatar
Tel: (974) 4442-5815; 4444-3660; 4442-2106
Faks: (974) 4444-1428

Sharq Law Firm
P.O. Box 6997, Alfardan Office Tower, Level 17 West Bay, Doha, Qatar
Tel: (974) 4444 2230
Faks: (974) 4037 9528
E-posta: info@sharqlawfirm.com
Web: www.sharqlawfirm.com

Simmons & Simmons
5th Floor Al Mirqab Tower, Al Corniche Street P.O. Box 23540 Doha
Tel: +974 4409 6700
Faks: +974 4409 6701
Web: www.simmons-simmons.com

T.C.
Doha Büyükelçiliği
Ticaret Müşavirliği

Adres: Al Katifiya Zone 66 Al Rabwa Street
310 Diplomatic Area Dafna Doha-Qatar

Tel : +974 4434 2130

Fax : +974 4434 2128

E-mail: doha@ticaret.gov.tr

Web: <https://ticaret.gov.tr/yurtdisi-teskilati/orta-dogu-ve-korfez/katar/ticaret-temsilciliklerimiz>